

Planprogram för

Byxelkroks hamn

Borgholms kommun

PLANPROGRAM

Samrådshandling

2020-11-26

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	3
PLANPROCESSEN	4
BAKGRUND OCH SYFTE.....	5
PROGRAMOMRÅDET	5
FÖRUTSÄTTNINGAR.....	7
STRATEGI OCH UTVECKLINGSPRINCIPER.....	20
PROGRAMFÖRSLAG.....	22
OMRÅDETS KARAKTÄR OCH UTFORMNING.....	24
KONSEKVENSER	27

Samrådshandling

Upprättad: 2020-11-26

Justerad senast: 2020-11-26

Dnr: B 2019-963

Medverkande tjänstemän:

Åsa Bejemar
Planarkitekt

Magnus Karlsson
Miljöstrateg

Anders Magnusson
Tillväxtchef

Alexander Sundstedt
Mark- och exploateringsstrateg

Julia Hallstensson
Mark- och exploateringsstrateg

Bild 1. Kommunkarta

Bild 2. Översiktskarta

Sammanfattning

Programförslaget för Byxelkroks hamn beskriver nuläge och visar ett översiktligt utvecklingsförslag för markanvändning, trafik, principer och placering av ny bebyggelse, allmänna ytor samt kopplingar till omkringliggande områden. Målet är att möjliggöra en levande hamn i Byxelkrok både för de boende och för besökare, året runt.

Förslaget tar utgångspunkt i fyra övergripande utvecklingsprinciper som blir riktlinjer för programförslaget; 1. *Tre delområden – tre karaktärer.* 2. *Publika ytor mot vattnet – nyttofunktioner mot vägen.* 3. *Utblickar.* 4. *Stråk och platser.* Se vidare under avsnittet *Strategi och utvecklingsprinciper.*

Den stora attraktionen och potentialen i hamnens utveckling är såklart havet och västerläget. Övergripande för hela programområdet är därför att allmänna promenadstråk, platsbildningar och publika byggnader med uteserveringar placeras i det mest attraktiva västerläget mot havet. Parkeringsytor placeras i det mindre attraktiva läget mot vägen i öster. En annan viktig aspekt är utblickarna mot havet. En avvägning mellan att inrymma så mycket som möjligt i de mest attraktiva lägena och samtidigt behålla en öppenhet för allmänna ytor och fri sikt mot vattnet är avgörande för den totala upplevelsen av hamnen. Inom området tydliggörs stråk och målpunkter, och kopplingarna stärks såväl inom programområdet som mellan omkringliggande områden i de centrala delarna av Byxelkrok. Väl utformade platser och stråk bidrar starkt till att höja attraktiviteten för hamnen.

Planprocessen

Planprogrammet anger mål och utgångspunkter för det fortsatta planarbetet. Det finns inte något krav på att ett program ska tas fram vid detaljplanering utan det är kommunen själv som avgör om det behövs. När kommunen väljer att göra ett program gäller samma regler för samråd som när ett detaljplane förslag upprättas.

Första steget i planprocessen kallas för samråd. Programförslaget ställs ut i stadshuset och på det bibliotek som ligger närmast programområdet. Samtliga handlingar finns även tillgängliga på kommunens hemsida. De fastighetsägare som bor närmast programområdet meddelas per post. Förslaget skickas även till myndigheter samt företag och föreningar som berörs av förslaget.

När samrådstiden gått ut sammanställer kommunen synpunkterna i en programsamrådsredogörelse. I ett sådant dokument kommenterar kommunen synpunkterna och tar ställning till eventuella ändringar av programförslaget. Därefter kan en detaljplan tas fram.

Programmet är inte juridiskt bindande utan utgör underlag för den fortsatta detaljplaneprocessen.

Mer information om planprocessen finns på kommunens hemsida:
www.borgholm.se

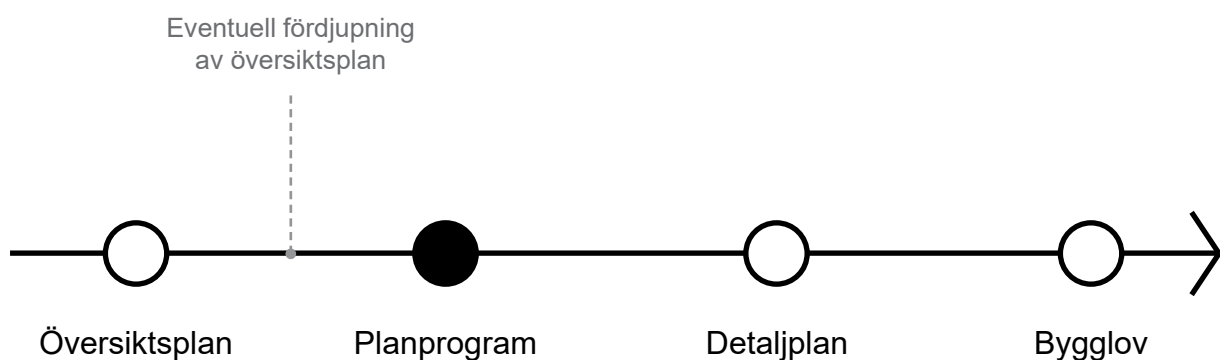

Bild 3. Programområde

Bakgrund och syfte

Byxelkroks hamn ingår som en del i den fördjupade översiktsplanen för Byxelkrok. I fördjupningen pekas hamnområdet ut som ett utvecklingsområde för turism och rekreation samt för ett stärkt centrum. Under 2018 påbörjades en större utbyggnad av hamnen och målsättningen är att det ska vara klart till sommaren 2021. I samband med hamnens utveckling finns ett behov av ett helhetsgrepp kring utformningen av området samt vilket innehåll det ska fyllas med. Planprogrammet är ett första steg i den efterföljande detaljplaneprocessen.

Syftet med planprogrammet är att studera och redovisa förutsättningar och strategier för utvecklingen av Byxelkroks hamn, samt ge förslag på utformningen av programområdet. Programmet syftar även till att studera översiktliga konsekvenser av förslaget för såväl programområdet som dess angränsande områden.

Programområdet

Byxelkrok ligger på Ölands nordvästra kust, cirka 6 mil norr om Borgholm. Programområdet utgörs av Byxelkroks hamn i centrala Byxelkrok. Hamnen gränsar både i norr och i söder mot kustområden med högt natur- och rekreativvärde. I öster gränsar programområdet till befintlig bostadsbebyggelse och i väst till havet. Programområdet omfattar cirka 18 hektar och består huvudsakligen av hamn- och turistverksamhet, kajer samt ett vattenområde.

Förutsättningar

Huvuddelen av programområdet används idag för hamnverksamhet och olika typer av service och handel som främst är aktiv under sommarmånaderna. Hamnen är en viktig nod för fritidsbåtar och på sommaren trafikeras Byxelkrok-Oskarshamn med färjetrafik.

Markägoförhållanden

Inom planområdet är fastigheterna Byxelkrok 1:5-1:6, 1:8-1:13 samt Böda-Torp 4:21, 4:25, 16:8 och 38:1 privatägda. Vägytor samt parkeringsytan i programområdets södra del ingår i samfälligheten Böda-Torp S:3, och i förlängningen Böda-Torp S:4. Fastigheten Byxelkrok 1:1, större delen av hamnen, ägs av kommunen.

Historik

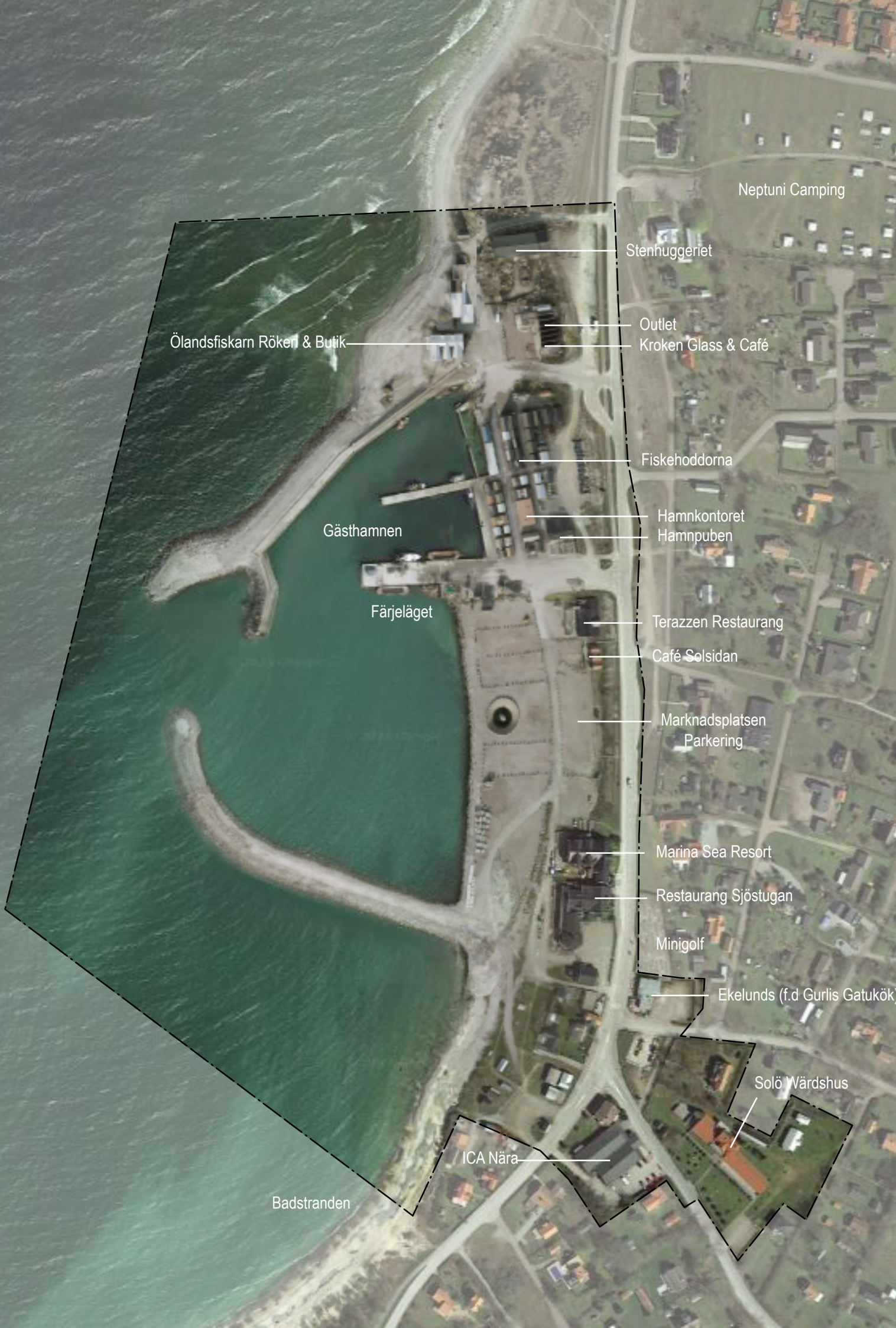
Namnet Byxelkrok härstammar från ”Byskogskroken” som avser den bukt som söderut sträcker sig till Tokenäs udde, 2 km söder om den nuvarande hamnen. Tokenäs var tidigare en hamn som fanns redan på Vikingatiden. Byxelkroks hamnområde har varit en viktig knutpunkt sedan slutet av 1800-talet och har haft en central roll i samhället Byxelkroks framväxt. Turistnäringen har även den en kontinuitet sedan slutet av 1800-talet och har på så sätt ett kulturhistoriskt värde för Byxelkrok. Norr om hamnen ligger ett stenhuggeri som grundades 1944. Stenhuggeriet i hamnområdets norra del besitter höga kulturvärden och miljöskapande värden för platsen. Tillsammans med sjöbodarna, kaj och pir, utgör detta en historisk hamnmiljö som är viktig att bevara.

Bebyggelse

Byxelkroks bebyggelse består till största del av fritidsbostäder. I hamnen varierar bebyggelsen något, men innehåller andra funktioner än bostäder. Norr om hamnen ligger ett stenhuggeri med ett större område för stenupplag. I hamnens norra del finns ett fiskrökeri med restaurang och butikslokaler. I anslutning till kaj och pir finns ett område med sjöbodar som bildar mindre kvarter med gränder. Några bodar används fortfarande som fiskebodar men de flesta utnyttjas för småskalig verksamhet riktad mot turismen i form av butiker, café och restauranger.

Den södra delen av området med sjöbodar gränsar till färjeläget. Här finns även en stor öppen grusplan, marknadsplatsen, som används vid Byxelkroks marknad och vid andra stora arrangemang. Till vardags används grusplanen som parkering.

Söder om marknadsplatsen ligger flera restauranger, bland annat Sjöstugan och Marinan som även är ett lägenhetshotell. Sjöstugan är en av de äldsta restaurangbyggnaderna i området. Huset har byggts om flera gånger och dess karaktär har därmed förändrats. Strax söder ut ligger några bostadshus, följt av badstranden. På östra sidan av bilvägen ligger ICA Nära som förutom livsmedel även är ombud för apotek, systembolag, posten och samhällsinformation. Mittemot ICA ligger Solö wårdshus i en byggnad från 1920-talet som även det har byggts ut i etapper.

Neptuni Camping

Stenhuggeriet

Ölandsfiskarn Röken & Butik

Outlet

Kroken Glass & Café

Fiskehoddorna

Gästhamnen

Hamnkontoret

Hamnpuben

Färjeläget

Terazzen Restaurang

Café Solsidan

Marknadsplatsen
Parkering

Marina Sea Resort

Restaurang Sjöstugan

Minigolf

Ekelunds (f.d Gurlis Gatukök)

Solö Wärdshus

ICA Nära

Badstranden

Trafik

Länsväg 136 sträcker sig längs hela Öland från Ottenby i söder och tar slut i Byxelkrok. I den fördjupade översiktsplanen för Byxelkroksområdet framgår att korsningen vid Byxelkroks centrum mellan väg 994 (Enerumsvägen) och 136 (Neptunivägen/Byxelkroksvägen) är problematisk. Trafiken som passerar här föreslås ske på fotgängarnas villkor istället för bilens. Även kontakten med havet kan förbättras genom bättre kopplingar för de gående och cyklande.

Det finns två infarter för biltrafik till hamnområdet. Den ena möter färjeläget och under sommarmånaderna bildas här en bilkö innan färjan lämnar hamnen. Via den här infarten når man även den stora grusplanen, även kallad marknadsplatsen, som till största del används till parkering. Den andra infarten finns i höjd med fiskrökeriet och stenhuggeriet. Härifrån når man i dagsläget även en återvinningsstation. Det finns inga tydliga eller kontinuerliga gång- och cykelstråk inom området, men bland sjöbodarna och längs kajen i gästhamnen kan man röra sig fritt utan konflikt med annan trafik.

Den huvudsakliga parkeringen är som nämnts på marknadsplatsen, men under sommarmånaderna är behovet stort och parkering sker då även på en gräsyta mellan Neptunivägen och Landborgsvägen. Parkeringsfrågan kommer att behöva utredas vidare och det finns tidigare förslag på att anlägga parkering norr om hamnen, utanför programområdet.

I Byxelkrok finns två busshållplatser: Byxelkrok centrum (vid dagligvarubutiken) och Byxelkrok hamn. Buss 101 förbinder norra Öland med Kalmar. Vintertid kör busslinje 101 från Kalmar med fyra tur och retur varje vardag antingen till Byxelkrok, Böda eller Löttorp, samt ytterligare en avgång som är en för längning av linje 533. Det finns även en närtrafiktur på kvällarna som komplement. Under sommaren utökas trafiken norr om Borgholm till 11 tur och retur och då hela vägen upp till och från Byxelkrok, utöver dessa så körs ytterligare en avgång på fredagar.

Buller

Planområdet är bullerpåverkat från väg 136 (Neptunivägen). Sommartid finns risk att buller från vägtrafik orsakar ljudnivåer över riktvärdena för bostäder utmed väg 136 då antalet fordon kan uppgå till ca 3 000 per dygn. Med utbyggnaden av hamnen kan antalet fordon, och därmed bullernivån, öka något. För bostäder utmed de mindre vägarna och utmed väg 136 övrig tid på året överskrider troligtvis inte riktvärdena för vägtrafikbuller. Det ökande antalet turister sommartid innebär att antalet evenemang med höga ljudnivåer kan öka. Hamnen är dock inte utpekad som utvecklingsområde för bostäder.

Kommunal och kommersiell service

I Byxelkrok finns en dagligvarubutik som är öppen året runt. Övrig service är öppen under turistsäsongen som löper mellan april och september. I anslutning till dagligvarubutiken finns även en servicepunkt med service inom rad olika områden exempelvis företagsservice, föreningsservice, turistinformation och internetcafé med all behövlig teknisk utrustning. I servicekontoret ska människorna i bygden kunna få ta del av offentlig service såväl från kommunala som landstingskommunala som statliga myndigheter.

Neptunivägen

Neptunivägen

Enerumsvägen

Byxelkroksvägen

PLANGRÄNS

BILTRAFIK

GÅNG- OCH CYKEL

GÅNGVÄG

BUSSHÅLLPLATS

I Byxelkrok centrum finns även bland annat en hotellanläggning som är öppen större delen av året, restaurang, pub och nattklubb under sommarhalvåret samt ett stort utbud av kommersiell service under sommaren. På sommaren utgör orten ett turistmål och flertalet restauranger, hotell och campingar är fullbelagda.

Turismens betydelse för orten är stor och kommer troligtvis att få ännu större betydelse i framtiden. Byxelkroks hamn har historiskt sett haft en stor betydelse för ortens framväxt och utgör idag en av de största turisthamnarna längs Ölands västra kust. Idag finns bland annat färjeförbindelse till Oskarshamn och Blå Jungfrun. I Löttorp, cirka 2 mil söder om Byxelkrok, finns service i form av vårdcentral, bibliotek, biograf och bensinstation. I Löttorp ligger även Åkerboskolan som är Byxelkroks närmsta grundskola årskurs 1-9. Närmsta förskola finns i Böda, cirka 8 kilometer från Byxelkrok.

Mark och vegetation

Berggrunden på Öland består av kalksten. Krönvallen, den västra landborgsvallen, sträcker sig från Böda i norr till Ottenby i söder och bildades successivt innanför landborgskanten. Den formades av kantiga kalkstenar som brutits loss från den underliggande berggrunden. Vissa delar av krönvallen har troligen bildats av vågor när vattenytan låg lägre. Andra delar har bildats när vattenytan legat högre och därmed uppkommit med vattenströmmar.

Landskapet i Byxelkroksområdet är präglad av områdets geologiska historia. En kalkstengrund ligger relativt ytligt över hela området med ett jordtäckje på 0-2 meter och längs med kusten finns kalt berg och klappersten. Jordarten inom området består mestadels av sand eller grus men det finns även mindre partier med alvarmark och morän. Hamnen består till största del av utfyllnad. Vegetationen består av gräs och viss plantering, främst längs Neptunivägen. Det finns inga större träd inom programområdet.

Stenmurar

Det finns inga stenmurar inom programområdet.

Fornlämningar

Byxelkroksområdet, liksom hela Öland, är rikt på kulturmiljöer i form av fornminnen och värdefulla bebyggda miljöer. Inom Byxelkrok finns ett relativt stort antal registrerade fornlämningar, enligt andra kapitlet i lagen om kulturminnen (SFS 1988:950). De härrör från stenåldern och fram till vår egen tid, och består av bland annat gravfält, kalkugnar, hägnader och husgrunder. Det går att läsa mer om dessa i *Kulturmiljöutredning för området Byxelkrok*.

Det finns ingen registrerad fornlämning i hamnen, men strax norr om planområdet finns fornlämningar i form av gravar. Vid byggnation kan fornlämningar dyka upp.

Radon

Vid radonvärden som överskrider 200 becquerel per kubikmeter, bör åtgärder vidtas. Det är inte ovanligt att radonvärden skiljer sig mycket åt på Öland med punktvis förhöjda värden. Anledningen är att radon sprider sig genom sprickor och håligheter i berggrunden via grundvatten och jordluft genom marklagren.

Alunskiffer har höga radonhalter. Andra skifferarter har låga till normala radonhalter. I ett bälte längs med landborgskanten underlagras lerskiffern och kalkstenen av alunskiffer. Alunskiffern kan gå i dagen där de överlagrande bergarterna knäckts.

Landborgskanten sträcker sig i nordsydlig riktning längs Ölands västra kust. Det finns därmed större risk för höga radonvärden på Ölands västra sida än på östsidan.

I den fördjupade översiktsplanen för Byxelkroksområdet framgår att markradon kan förekomma i Byxelkrok där kalkstenen brutits sönder, vilket gör det möjligt för radon i underlagrande alunskiffer att tränga upp. I framtida detaljplaner ska provtagning rekommenderas, framförallt där kalksten har brutits samt vid landborgen eftersom alunskiffern kan uppträda där de överlagrande bergarterna har knäckts längs förkastningsbranterna.

Översvämning

Enligt gällande riktvärden ska markens plushöjd vid nybyggnad av bostäder vara minst 2,80 meter över dagens medelvattenstånd. Ny bebyggelse får placeras lägre än föreskriven höjd om utredning konstaterat att skyddsåtgärder är genomförbara samt att beslut om åtgärd fattats.

Inom markområden med viss sannolikhet för översvämning, upp till 2,50 meter över medelvattennivå, får samhällsfunktioner av mindre vikt som servicebyggnader, sporthallar, campingstugor eller liknande placeras.

Inom markområden med stor sannolikhet för översvämning, det vill säga markområden upp till 2,2 meter över dagens medelvattennivå, får endast enkla byggnader som garage, uthus, sjöbodar, utbyggnader av befintliga byggnader samt vägar med alternativa förbindelser förläggas. Strategin för byggnader i denna zon är att man tillfälligt ska kunna överge dem vid översvämningar. Byggnaderna måste också ha en säker evakueringsmöjlighet om en plötslig översvämning inträffar.

Dagvatten

Dagvatten är regn- och smältvatten som rinner från tak och hårdgjorda ytor. Vid all ny exploatering är det viktigt att tänka på höjdsättning och ytavrinningen så att det inte blir problem med instängda områden.

För att minska problemen med stora mängder ytvatten går det att bygga fördröjningsmagasin där stora mängder regnvatten kan magasineras tillfälligt utan att göra skada. Magasinen kan vara slutna betongbehållare men de flesta är försänkta gräsytor.

Strategin för att klara dagvattenhanteringen inom planområdet är att optimera parkeringsytorna för att hantera dagvattnet inom planområdet.

Allmänt dagvattennät saknas för befintlig bebyggelse i Byxelkroksområdet. Detta bör utredas i fortsatt detaljplanearbete. Vid planering av nya områden ska dagvattenhantering vara en grund för arbetet. Lokalt omhändertagande av dagvatten, eller LOD, är en lösning som är lämplig både vid tätbebyggda exploateringsområden och parkeringsplatser. Det innebär att dagvatten hanteras på den egna tomten och går i linje med kommunens VA-policy.

I arbetet med fördjupningen av översiktsplanen för Byxelkroksområdet var frågan om avloppsreningsverkets kapacitet central. En utbyggnad av verket måste göras innan det kan bli aktuellt med ny bebyggelse.

Campingplatsen norr om planområdet består nästan enbart av gräsytor som bör fungera väl för fördröjning och infiltrering. Inga större dikessystem finns för att leda bort vattnet. Troligtvis når det recipienten i hamnen först i ett senare skede.

I övrigt leder inga större diken ut till recipienten genom planområdet.

Vatten och avlopp

En stor del av fastigheterna i Byxelkrok är anslutna till kommunalt vatten. Grundvattenförekomsten från Byxelkroks vattentäkt håller en god kvantitativ status enligt gällande vattendom. Den förväntade dricksvattenförbrukningen från vattenverket är större än detta tillstånd. Varav nya anslutningar till vatten inte kan beviljas i nuläget. I Byxelkrok är avloppsnätet utbyggt och flertalet fastigheter anslutna. På grund av risken för näringsläckage till Östersjön, måste ny bebyggelse i nya detaljplaner eller på obebyggda tomter anslutas till det kommunala verksamhetsområdet för spillvatten. Reningsverket i Byxelkrok håller en god kvalitativ status enligt gällande utsläppstillstånd. Den förväntade spillvattenmängden (belastningen) till reningsverket är större än detta tillstånd. Varav nya anslutningar till spillvatten inte kan beviljas i nuläget.

Avfall

Borgholms Energi AB hanterar renhållningen i kommunen. Vid planering av nya bostäder är det viktigt att vägar är dimensionerade för renhållningsfordon (s.k. sopbilar). Hushållsavfall hämtas vid fastigheten varannan vecka i Borgholms kommun. Förpackningsavfall och tidningar lämnas på återvinningsstation medan skrymmande avfall lämnas på återvinningscentral.

Återvinningsstationen som finns i hamnen idag planeras att flyttas utanför programområdet vid ny exploatering.

Avvägningar enligt Miljöbalken

Förenligt med 3, 4 och 5 kap. Miljöbalken

Miljöbalkens tredje kapitel handlar om grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Mark- och vattenområden skall användas för det ändamål som de är mest lämpade till. Det fjärde kapitlet handlar om bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden (Öland anges). Det femte kapitlet handlar om miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsförvaltning. Regeringen får ange föreskrifter angående mark, vatten, luft eller miljön, om det behövs för att bland annat skydda människors hälsa eller miljön.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Vid framtagande av planprogram ska kommunen göra en undersökning av planens miljöpåverkan. En undersökning är den analys som görs för att avgöra om planen eller projektets förslag kan antas påverka miljön så mycket att en miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning behövs. Vid betydande miljöpåverkan krävs en MKB enligt PBL 4 kap. 34 §. Syftet är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas.

I undersökningen beskrivs platsens miljöförutsättningar och motiverar ett ställningstagande för om planen kan förväntas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning göras.

Borgholms kommun har utfört en undersökning av betydande miljöpåverkan för Byxelkroks hamn. Sammantaget görs bedömningen att ett antal utredningar måste göras i samband med den fortsatta detaljplaneprocessen. Med tanke på antalet utredningar och den sammanlagda miljöpåverkan planen kan antas ge upphov till är det nödvändigt att göra en miljökonsekvensbedömning och upprätta en miljökonsekvensbeskrivning enligt Miljöbalkens kriterier. En sammanfattning av bedömningens innehåll finns under rubriken *Konsekvenser*. Undersökningen bifogas även planhandlingarna.

Riksintressen

Hela Öland utgör riksintresse för rörligt friluftsliv på grund av sina samlade natur- och kulturvärden, och innefattas av bestämmelser i Miljöbalken 4 kap 2 §. Turismen och friluftslivets intressen ska särskilt beaktas med betoning på det rörliga friluftslivet. Öland omfattas även av riksintresse för obruten kust och bestämmelserna i 4 kap 1,2 och 3 § i Miljöbalken.

Vattenområdet utanför programområdet omfattas av riksintresse för naturvård, *N52 Vattenområde utanför Ölands norra udde*. Motivet till riksintresset är att området är av geovetenskapligt och marinekologiskt intresse med variationsrika bottenområden och intressant artsammansättning i växt- och djursamhällen. Det utgör även lek- och uppväxtområde för viktiga fiskarter. Landområdet inom programområdet omfattas även av riksintresse för naturvård *Hornsjöområdet och kuststräckan Byrum –Byxelkrok*.

En smal remsa av Ölands kust omfattas av riksintresse för friluftslivet, *F6 Norra Ölands kuster*. Området utgör en attraktiv kuststräcka med mycket höga skönhetsvärden. Området har stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Enligt Miljöbalken skall områden av riksintresse för friluftsliv

skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. De är eller kan bli attraktiva för besökare från stora delar av landet, och kanske även från utlandet.

Byxelkroks hamn och ett trålområde runt Ölands norra udde Y2 omfattas av riksintresse för yrkesfisket enligt Miljöbalkens bestämmelser om riksintresse, MB 3 kap. 5§. Detta innebär att planeringen för användning av dessa mark- och vattenområden ska säkerställa fiskesektorns tillgång till fångstområden i havet. Det är också avgörande att planeringen säkerställer nödvändig infrastruktur av hamnar med service för fiskefartygen.

Det finns inget Natura 2000-område inom planområdet eller i dess omedelbara närhet. Öster om Byxelkrok ligger Lindreservatets naturreservat som är ett Natura 2000-område.

Strandskydd

Strandskyddets syfte är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområden. Syftet är också att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddszonen omfattar både land, vatten och undervattensmiljö. Strandskyddet utgår från strandkanten och sträcker sig vanligtvis 100 meter i båda riktningarna. Länsstyrelsen kan utvidga strandskyddszonen upp till 300 meter om det behövs för att tillgodose strandskyddets syften. I Borgholms kommun finns ett utökat strandskydd på 200 meter längs hela kuststräckan med några få undantag. Undantag kan finnas i planlagda områden där skyddet regleras i planen.

Enligt Miljöbalken återinträder strandskyddet automatiskt när en detaljplan upphävs eller ersätts. Strandskyddet kan enbart upphävas eller medges dispens om det finns särskilda skäl samt att åtgärden inte strider mot strandskyddets syften.. De särskilda skälen är tydligt formulerade i miljöbalkens sjunde kapitel. Ett särskilt skäl för upphävande inom programområdet är att marken redan tagits i anspråk och därför saknar betydelse för strandskyddets syften, enligt MB 7 kap. 18 §. Ett ytterligare skäl är att området som upphävandet avser behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området.

Förorenad mark

Hamnen är ett potentiellt förorenat område. Detta bör utredas vidare i detaljplaneskedet.

Farligt gods

Idag utgör väg 136 den huvudsakliga tillfarten till Byxelkrok söderifrån och trafikeras av både persontrafik och lastbilstrafik. Farligt godstransporter är hänvisade till väg 136. Bränsle transporteras till bensinstationen och i övrigt förekommer transporter med gasol och eldningsolja inom området.

Miljökvalitetsnormer för vatten

EU:s ramdirektiv för vatten, Vattendirektivet, är en nationell lagstiftning som grundlades i ett EU-samarbete. Syftet är att ge en helhetsbild över ländernas vattenresurser och direktivet ska även utgöra ett skydd. Vattendirektivet trädde i kraft år 2000 och är införlivat i svensk lagstiftning, främst i Vattenförvaltningsförordningen. Grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten omfattas av förordningen. Målsättningen är att allt inlands- kust och grundvatten ska ha en god ekologisk och kemisk status år 2015, i vissa fall med tidsfrist till 2021 och i särskilda fall till 2027. Kustvattnet i utanför Byxelkrok beräknas nå god ekologisk och kemisk status till 2027 men det finns en viss risk att det inte gör det. Grundvattnet i området har god kvalitativ och kemisk status med risk att både den kvantitativa och kemiska status försämras till 2021.

Vattnets naturliga väg är uppdelat i så kallade avrinningsområden där höjder i landskapet avgränsar ett område. Beroende på händelse och dess beskaffenhet kan vattenmiljön påverkas i större eller mindre omfattning inom ett avrinningsområde. Vattnet i planområdet rinner ut till Kalmarsund.

Miljökvalitetsnormer för buller

Miljökvalitetsnormer för buller berör endast kommuner med över 100 000 invånare.

Miljökvalitetsnormer för luft

Miljökvalitetsnormer för luft bedöms inte påverkas.

Tidigare ställningstaganden enligt PBL

Gällande detaljplaner

Planprogrammets område omfattas av fyra detaljplaner. Utbredningen för respektive detaljplan är illustrerad i kartan på nästa sida.

Grått område

Förslag till byggnadsplan för Byxelkrok omfattade i princip hela Byxelkrok när den upprättades 1955. Området vid stenhuggeriet är planlagt som industri, hamnen som hamnändamål, stranden som naturområde för badändamål. Marinan, Sjöstugan, ICA och Solöwärdshus är planlagda som bostad och handel. Det som inom programområdet fortfarande omfattas av denna planen är den norra delen av hamnen, centrum och Neptunivägen (väg 136).

Blått område

Förslag till ändring och utvidgning av Byggnadsplanen för Byxelkroks hamn, del av fastighet Byxelkrok 1:1, antogs 1976 och täcker stora delar av hamnen. Området är planlagt för handel- och hamnändamål med högsta byggnadshöjd på 3 meter. Den stora hamnplanen är planlagd som parkering, park och plantering. Det finns två delar av detaljplanen som planlagts för bostadsändamål - längst i söder och ett område mellan Marinan och fiskeläget. Ändringen av byggnadsplanen medger en utveckling av hamnen, bland annat genom att en ny pir anläggs söder om den befintliga. Beslut om utbyggnad med plats för 200 båtar har också fattats av kommunen. Den vattenverksamhet som utbyggnaden innebär har tillståndsprövats och en miljödom som medger utbyggnad har erhållits.

Rosa område

1996 antogs en ny detaljplan för del av Byxelkrok 1:1 m.fl. Detaljplanen omfattar en del av de befintliga sjöbodarna, hamnkontoret, parkeringsytan söderut samt fiskrökeriet. Syftet med detaljplanen var att bygga ut handel och service samt utöka antalet parkeringsplatser för besökare.

Ljusgrönt område

Detaljplan för Byxelkrok 1:8, 1:9 och del av 1:1 antogs 2012 och rör den norra delen av hamnen. Området närmast Neptunivägen är planlagt för parkering. Ytor för Ölandsfiskarns rökeri och butik och byggnaden strax norr om är planlagt för handel och kultur. Det är även planlagt för handel öster om den bebyggelsen.

Översiktsplan och fördjupad översiktsplan

Borgholms kommun har gemensamt med Mörbylånga kommun utarbetat *En Vision av Öland 2015*. Visionen innehåller kommunens mål och strategi för de allmänna intressena. Dessa mål och strategier har legat till grund för överväganden och beslut i Borgholms kommuns gällande översiktsplan.

Översiktsplanen är från 2002 och har aktualitetsförklarats vid två tillfällen, senast år 2014 för innevarande mandatperioder. Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan påbörjades 2019 och pågår. I Översiktsplan 2002 beslutades att fördjupningar av översiktsplanen skulle göras

i kommunens tätorter. Syftet med fördjupningarna är att åstadkomma bebyggelseutveckling utifrån ett helhetsperspektiv för tätorten. I översiktsplanen identifieras fem fördjupningsområden varav Byxelkroks hamn är ett av dessa. Anledningen till att en fördjupning behövdes för just Byxelkrok var bland annat att området har ett högt bebyggelsestryck samtidigt som det finns stora bevarandevärden.

I den fördjupade översiktsplanen för Byxelkrok beskrivs bland annat att ett mål för hamnen är att inte enbart fungera som en plats för båtgäster, utan även utgöra en attraktion och vara ett besöksmål i sig. Förutsättningar för att näringslivet ska utvecklas och säsongen förlängas utgör i sig ett stöd för att människor ska vilja och kunna bo kvar i Byxelkrok året runt.

Kulturmiljöutredning

I *Kulturmiljöutredning Byxelkrok* beskrivs värdefulla karaktärsdrag och kulturvärden inom det aktuella området. Riktlinjer och råd ges för hur dessa kvaliteter ska tillvaratas och tydliggöras för att bli en del av visionen i den fördjupade översiktsplanen.

Hamnen är utpekad som ett karaktärsområde med känslighet för förändring. Området är klassat enligt kategori 2 vilket innebär att mycket stor varsamhet och hänsyn till kulturmiljö och befintlig bebyggelse ska tas. Detta motiveras genom att hamnområdet har varit en betydelsefull knutpunkt sedan slutet av 1800-talet och haft en central roll i Byxelkroks framväxt. Hamnens öppna karaktär bidrar med ett högt identitetsvärde för Byxelkrok. Sjöbodarna, kajen, piren och stenhuggeriet skapar tillsammans en helhet av en hamnmiljö som är viktig att bevara. Förändringar kring dessa viktiga delar bör ske med mycket stor försiktighet. Inom programområdet finns inga byggnader klassade som byggnadsminnen. Stenhuggeriet i hamnens norra del har däremot beskrivits som en värdefull industrimiljö i en inventering gjord av Kalmar läns museum (1996).

Sammanfattningsvis bedöms hamnområdet tåla förändringar men det måste ske med hänsyn till områdets kulturvärden och karaktär. Vissa förändringar beskrivs kunna vara till gagn för

kulturvärdet om det bidrar till en levande hamnmiljö. Ny bebyggelse och verksamheter bör ha anknytning till den befintliga hamnverksamheten och turistnäringen. Att Byxelkroks hamn även i framtiden ges möjligheter att vara en levande hamn är värdefullt både ur kulturhistorisk synpunkt, men även för samhället som helhet.

Naturvärdesbedömning

I *Naturvärdesbedömningen för planområde Byxelkrok* redovisas befintliga naturförhållanden och naturvärden. Här fastställs att hamnen utgörs av två områdesskydd: värdefull kulturmiljö samt riksintresse för friluftsliv. Området klassas inte med något natur- eller rekreationsvärde och inga rödlistade arter pekas ut.

VA-Policy

VA-policyn är gemensam för Borgholms och Mörbylångas kommun och ska vara vägledande för en långsiktig och effektiv VA-planering. Policyn ska ge stöd för såväl kommunens tillväxt och utveckling som för skydd av miljön och människors hälsa. I policyn framgår att planeringen, utförandet och underhållet av dricks-, spill- och dagvattenhanteringen ska vara långsiktig med en tidsaspekt på flera generationer och ska inkludera tänkbara framtida ändrade förutsättningar, såsom klimatförändringar. Dricks- spill- och dagvattenfrågor ska finnas med i ett tidigt skede vid kommunens fysiska planering och utföras så tekniskt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart som möjligt.

Strategi och utvecklingsprinciper

Programförslaget för Byxelkroks hamn tar utgångspunkt i hamnens nuvarande karaktär och kulturvärden och baseras på fyra utvecklingsprinciper för områdets fysiska utveckling.

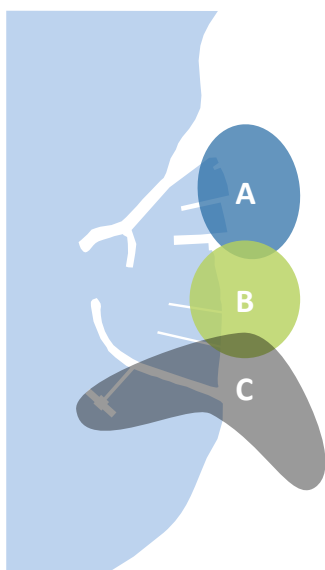
1. Tre delområden

Delområde A - Norra delen

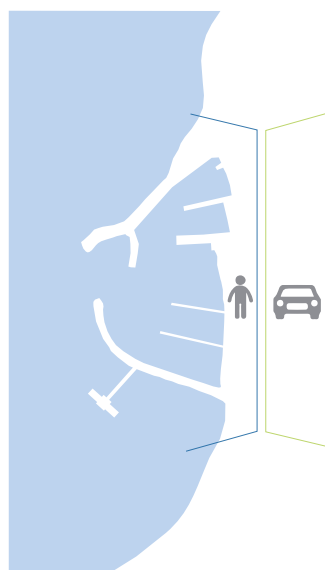
Området norr om färjeläget är idag en attraktiv och väl fungerande del av hamnen. Den nuvarande karaktären med enkla bodar och känslan av äldre fiskehamn är viktig att bevara och förstärka. Området kring gästhamnen och sjöbodarna föreslås därför utvecklas i samma karaktär. Under sommarmånaderna finns ett behov av fler bodar och detta föreslås bland annat där återvinningsstationen finns idag. Återvinningsstationen flyttas till en närliggande plats utanför planområdet. Sjöbodarna kan med fördel grupperas för att bilda promenadstråk och småskaliga platsbildningar. Vid rökeriet föreslås en allmän plats där man kan sitta ner vid kajkanten.

Delområde B - Mellersta delen

Den mellersta delen utgörs av marknadsplatsen med nuvarande parkering och det nya utfyllnadsområdet. Denna del föreslås utvecklas för att skapa känslan av nya Byxelkroks hamn. På den utfyllda marken föreslås kajpromenad, restauranger och publika byggnader mot vattnet i väster. Den södra delen av Delområde B har ett strategiskt läge där badstranden och flera föreslagna promenadstråk möts. Här föreslås en större platsbildning, Hamntorget, med lekplats, kiosker, uteserveringar med mera. I anslutning till Hamntorget föreslås nya byggnader med blandade funktioner med potential att fungera över hela året. En viktig utgångspunkt är att kajkanten är tillgänglig för alla. Därför reserveras ett generöst rörelsestråk för detta längs med kajen. På den utbyggda hamnplanen byggs ett nytt servicehus för att möta behovet som kommer av gästhamnens ökade kapacitet. Den café- och restaurangverksamhet som hamnar bakom den nya bebyggelsen föreslås flyttas fram mot kajkanten för att få ett attraktivt läge med självklar koppling till havet. På den framtida södra piren föreslås ett kombinerat restaurang- och kallbadhus. Kallbadhuset möjliggör kontakt med havet under hela året.

1. Tre delområden

2. Publika ytor mot havet -
Nyttofunktioner mot vägen.

Delområde C - Södra delen

Den södra delen omfattas av området mellan nuvarande Ekelunds (f.d.Gurlis Gatukök & kiosk), ICA och Solö Wårdshus. Inom denna del föreslås åtgärder som syftar till att stärka området som en centumpunkt för hela Byxelkrok, och som är levande året runt. Nuvarande parkering föreslås delvis omvandlas till ett torg. Det finns en intention att förtydliga och stärka centrum men fastigheterna kring det föreslagna torget är privatägda. Trafiksäkerheten kring korsningen Byxelkroksvägen/Enerumsvägen/Neptunivägen föreslås ses över och säkra övergångar anläggas. Ny gemensam markbeläggning för centrumtorget, passagen och korsningen symboliserar att bilar bör sakta ner och att trafiken sker på fotgängarnas och cyklisternas villkor. Genom detta kan kopplingen mellan Byxelkroks centrum och hamnen även förstärkas för gång- och cyklande. Det finns en problematik kring befintlig busshållplats och detta ska ses över i kommande detaljplanarbete.

2. Publika ytor mot havet - nyttofunktioner mot vägen

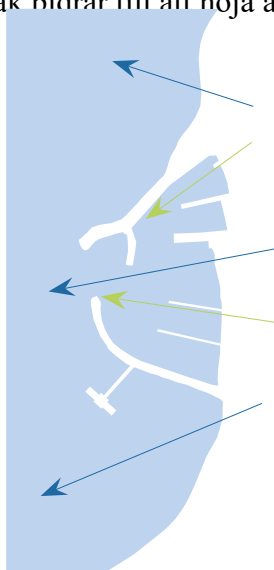
Den stora attraktionen och potentialen i hamnens utveckling är havet och västerläget. En huvudsaklig utgångspunkt i förslaget är att lokalisera funktioner som parkering, inlastning och trafik mot Byxelkroksvägen i öster. I de mest attraktiva västerlägena föreslås allmänna promenadstråk, platsbildningar och uteserveringar placeras.

3. Utblickar

Placering av nya byggnader och funktioner i hamnens mest havsnära lägen ställer stora krav på bebyggelsens placering för att bibehålla utsikten till havet. Avvägningen mellan att inrymma så mycket som möjligt i de mest attraktiva lägena och samtidigt behålla en öppenhet för allmänna ytor och fri sikt mot vattnet är avgörande för upplevelsen av Byxelkroks hamn.

4. Stråk och platser

Inom hamnområdet finns idag ett antal spontant uppkomna mötesplatser, främst knutna till försäljningsbodar och restauranger. Under vinterhalvåret, när verksamheter stängt, saknas såväl mötesplatser som stråk att röra sig längs. Med den nya hamnutfyllnaden samt föreslagna nya byggnader och verksamheter skapas bra möjligheter till platser av olika karaktär och funktion och promenadstråk som binder samman olika målpunkter i hamnområdet. Väl utformade platser och stråk bidrar till att höja attraktiviteten för hamnområdet under hela året.

3. Utblickar

4. Stråk och platser.

Programförslag

Programförslaget tar utgångspunkt i de fyra utvecklingsprinciperna i planprogrammets strategi. Nedan beskrivs förslagens bebyggelse, trafik och offentliga miljö följt av en beskrivning av områdets karaktär och utformning.

Bebyggelse

Generellt föreslås ny bebyggelse ha en småskalig karaktär i enlighet med det befintliga. I förlängningen av stråket med sjöbodar föreslås cirka 10-15 nya bodar kunna uppföras beroende på storlek. Detta för att behålla och förstärka karaktären av det som finns idag och lämna utrymme för viss variation. I planprogrammet är de nya sjöbodarna placerade så att det finns utrymme att röra sig igenom till stenhuggeriet där det i framtiden kan bli en publik plats med handel, service och restauranger kring.

Söder om stråket med sjöbodar, på den utfyllda marken, föreslås ny bebyggelse i 1-2 våningar. I anslutning till färjeläget byggs idag en ny servicebyggnad för att möta behovet när antalet båtplatser i gästhamnen utökas. Restaurangbebyggelsen söder om färjeläget föreslås få ett nytt läge närmare havet på den utfyllda hamnplanen. Därigenom kan ett kontinuerligt kajstråk skapas, med publika funktioner mot havet. Den utfyllda hamnplanen föreslås även inrymma en publik byggnad för exempelvis boule, konstmuseum, aktivitetshus, gemensamhetslokal, restauranger med mera. Här kan exempelvis rum för lokala initiativ eller verksamheter för barn finnas, ha möten, kurser eller utställningar. Detta för att aktivera hamnen och möjliggöra aktiviteter året runt. För övrigt kan mindre kiosker och uthyrning för lek- och vattenaktiviteter finnas vid kajkanten på hamntorget. På den framtida södra piren föreslås en byggnad för ett kombinerat restaurang- och kallbadhus.

Trafik

Programförslaget innebär utökade och mer strukturerade parkeringsplatser anpassat för både husbilar och personbilar. Parkeringsplatsen vid korsningen Byxelkroksvägen/Neptunivägen omvandlas delvis till det nya Centrumtorget. Trafiksäkerhetsåtgärder med fokus på markbeläggning föreslås här.

Den nya piren i den södra delen av hamnen, tillsammans med nya bryggor, kommer att ge fler båtplatser. En ny kajpromenad föreslås längs utfyllnadsområdets västra sida för att bilda ett kontinuerligt stråk skyddat från biltrafik. De nya markerade gångstråken och mindre platsbildningar knyter ihop hamnområdet och ger attraktiva och varierade miljöer att röra sig genom.

Offentlig miljö

Tre nya offentliga platser förstärks och förtydligas i sin karaktär och utgör målpunkter i hamnen: Gränderna bland sjöbodarna, det nya hamntorget och ett utvecklat centrumtorg. Torgen med sina strategiska läge kan bli den nya mötesplatsen i Byxelkrok med funktioner för året runt-användning. Ett kontinuerligt gångstråk kopplar dem samman.

På södra sidan av den framtida piren finns potential för ett lek- och vattenaktivitetsområde, med exempelvis uthyrning av trampbåtar eller stand up paddle.

Områdets karaktär och utformning

Områdets karaktär tar utgångspunkt i den befintliga miljön som präglas dels av den enkla och robusta färje- och fiskehamnsmiljön men också sjöbodarnas småskalighet med enkla sadeltak och rödmålade träfasader. Under årens lopp har hamnen utvecklats till en populär turistdestination vilket kommit att prägla karaktären och bilden av Byxelkrok. På många sätt utgör Byxelkroks hamn själva sinnebilden av en svensk sommarhamn med segelbåtar, försäljning av glass och prylar och enkelt utformade restauranger och uteserveringar.

En av utmaningarna vid utformandet av det framtida Byxelkrok är att kunna bygga vidare på den enkelhet och känslan av sommarort som Byxelkrok ger idag, samtidigt som nya miljöer kan addera en ny typ av karaktär. Som helhet ger de olika karaktärerna en varierad hamnmiljö med möjlighet att under hela året tillgodose olika behov, smak och sinnesstämningar.

I områdets norra del med sjöbodarna är det viktigt att behålla de lilla skalan och traditionella former och färger som bodbebyggelsen har idag. Ny bebyggelse kan med fördel efterlikna den ursprungliga. Även stråk och platser bör följa den nuvarande karaktären med en enkel utformning av betong, asfalt, stenplattor samt bryggor av trä.

I områdets mellersta del (vid hamnutfyllnaden) och den södra delen (vid ICA) kan ny bebyggelse vara mindre traditionell och stärka känslan av det nya Byxelkrok. Som utgångspunkt för ny bebyggelse bör naturliga material och traditionell färgsättning gälla. Programförslaget visar tänkbara lägen för nya publika byggnader på hamnplanen. I dessa lägen är det motiverat med byggnadsvolymer i 1-2 våningar och hög arkitektonisk ambition, detta som ett sätt att stärka Byxelkrok som attraktiv turistdestination och året runt miljö för boende.

Bilderna på följande sida visar hamnmiljöer med en enkel utformning och bra balans mellan tradition och nytt. Väl utformad bebyggelse och mark kan bidra till att skapa attraktiva och välbesökta miljöer för både boende och turister.

Bildkällor:

- 01** Bjerreds Saltsjöbad Kallbadhus.
Källa: www.bjerredssaltsjobad.se.
- 02** Tullhusstranden i Simrishamn. Foto: Werner Nystrand.
- 03** Naturum Kosterhavet. Källa: whitearkitekter.com.
- 04** Täby kyrkby. Källa: Sandell Sandberg.
- 05** Bjerreds Saltsjöbad Kallbadhus.
Källa: www.bjerredssaltsjobad.se
- 06** Ölandsfiskarn. Foto: Tengbom.
- 07** Tullhusstranden i Simrishamn. Foto: Werner Nystrand.

01

02

03

04

05

06

07

Överblick av programförslaget

Det nya hamntorget, kallbadhuset och småbåtshamnen

Färjeläget, småbåtshamnen och kajpromenaden mot söder

Vy från centrumtorget

Småbåtshamnen mot norr

Stråket med sjöbodar

Konsekvenser

Bedömning av miljöpåverkan

Kommunen bedömer, med vägledning av förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar, att planens genomförande kan antas medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 4 kap 34 § plan- och bygglagen respektive 6 kap 11 kap § miljöbalken. En miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning behöver därmed genomföras. Konsekvenserna av planförslaget beskrivs sammanfattningsvis nedan.

Utgångspunkten för utvecklingen av Byxelkroks hamn är dels att möta den efterfrågan som finns av utökad service och försäljning i hamnen, dels att stärka hamnområdet som en attraktiv och levande plats året runt. Sammantaget innebär detta negativa konsekvenser för mark och miljö inom hamnområdet då mer mark tas i anspråk för bebyggelse, trafiken till och från området ökar, fler parkeringsplatser kommer anläggas, avfallshanteringen ökar och överhuvudtaget blir det fler människor som vistas i området. Förändringarna är dock förenliga med turismens utveckling i området, och tillkommande verksamheter förväntas ha anknytning till hamnverksamheten och se till ökade framtida behov. Utvecklingen bedöms också vara av stor vikt för att långsiktigt bibehålla en levande och aktiv hamnmiljö, vilket är till gagn för kulturmiljön.

Utfyllnaden av hamnplanen och ny pir innebär rent volymmässigt en stor förändring som påtagligt påverkar upplevelsen av hamnområdet. Hamnen kommer att få en mer utpräglad karaktär av större gäst- och turisthamn. Hamnutfyllnaden i sig innebär stora konsekvenser för miljön i området. Utfyllnaden har hanterats separat i enlighet med miljöbalken och tas inte upp specifik i detta planprogram.

Det finns en gällande VA-plan där Byxelkroksområdet ingår. Kapaciteten är i dagsläget otillräcklig och det måste lösas innan fler fastigheter kan anslutas. Det finns också många enskilda avlopp i området. Dessa bör anslutas till det kommunala VA-nätet för att inte äventyra vattenkvaliteten i vattentäkten och grundvattnet för de som har egna brunnar. Campingen som finns nordöst om planområdet är ansluten till kommunalt VA. Kapaciteten i området är inte tillräcklig i dagsläget. Vid en kommande planprocess måste VA-frågan utredas och lösas.

Sydöst om Byxelkrok ligger ett vattenskyddsområde. Riksväg 136 passerar genom sekundär zon för vattenskyddsområdet. Vattenskyddsområdet kan komma att utvidgas i framtiden. Det sker transporter av farligt gods utmed riksväg 136. Dessa kan komma att öka med en utvidgning av hamnverksamheten. Risk för olyckor ökar därmed. En olycka med farligt gods kan komma att påverka vattentäkten. Hur påverkan på vattentäkten kan undvikas måste utredas.

Stenhuggeriet i den norra delen av planprogrammets geografiska område utgör ett industriarv. Vid planläggning av området bör påverkan på industriarvet undvikas samtidigt som bevarandeambitionerna noggrant övervägs enligt kulturmiljöutredningen som utförts för *Fördjupningen av översiktsplanen för området Byxelkrok*. Det finns inga kända fornlämningar eller byggnadsminnen i planprogrammets geografiska område. Området ingår inte i kulturmiljö för odlingslandskapet och innehåller ingen annan värdefull kulturmiljö. Däremot finns fornlämningar i närheten av området, exempelvis i form av gravar strax norr om planområdet. Vid byggnation kan fornminnen dyka upp.

Planprogrammet kan komma att påverka skyddade marina arter och den biologiska mångfalden i havet. Hamnområdet och närliggande vatten kan dessutom utgöra föryngringsområde för fisk. Utökad båttrafik och hamnverksamhet kan påverka den biologiska mångfalden under vattenytan och detta måste utredas. Orsakerna är motorbuller, giftiga bottenfärger, läckage/utsläpp från latriner och läckage av olja och bränsle.

Dagvattenhanteringen måste utredas för att inte äventyra i första hand Miljö kvalitetsnormerna för kustvattnets ekologiska och kemiska status.

Om planprogrammet genomförs kommer bullernivåerna inom och i utkanten av planområdet att stiga. Den ökade fordonstrafiken, leveranser av varor, stora ökningen av antalet fritidsbåtar, uteserveringar m.m. kommer sannolikt att ge en effekt. För att säkerställa att miljö kvalitetsnormer för buller inte överskrids för de bostäder som ligger öster om riksväg 136 krävs en bullerutredning. Dessutom får inte gränsvärdena för inomhusbuller överskrida MKN för hotellet/värdshuset.

Hamnen har redan tagits i anspråk och har byggts ut vilket kommer leda till en ökad mängd fritidsbåtar och det kan leda till betydande miljö påverkan (4 kap, 34 § 5, Plan och bygglagen).

Sammantaget måste ett antal utredningar göras. Med tanke på antalet utredningar och den sammanlagda miljö påverkan planen kan antas ge upphov till är det nödvändigt att göra en miljökonsekvensbedömning och upprätta en miljökonsekvensbeskrivning.

Påverkan på riksintressen

Inom planområdet förekommer flera områden som av Naturvårdsverket utpekats som riksintressen enligt Miljöbalkens 3: e kap. 6 §. Hamnen är av riksintresse för yrkesfisket. Bedömningen är att planförslaget inte innebär någon påverkan på riksintresset för yrkesfisket då fiskeverksamheten inom hamnområdet prioriteras och ges utrymme att fungera tillsammans med andra näringar. Utöver detta är hela Öland utpekad som riksintresse för det rörliga friluftslivet i Miljöbalkens 4: e kap. 2 §. Bedömningen är att riksintresset inte påverkas negativt, dels för att marken redan är i anspråktagen, och dels för att utveckling föreslås med försiktighet till hänsyn för det kulturhistoriska värdet.

Miljö-, hälsa- och säkerhet

Ombyggnaden av hamnområdet kommer att innefatta åtgärder som har till avsikt att förbättra möjligheterna till ett rikt friluftsliv och tillgängligheten till aktiviteter knutna till vattnet. Kopplingen mellan kustremsan söder respektive norr om hamnen stärks för gång- och cyklande genom tydligare stråk. Detta innebär positiva konsekvenser för friluftsliv och rekreation.

Hamnutbyggnaden bedöms när det är klart medföra ett ökat besöksflöde. Det innebär ökat utsläpp från bilar och båtar, främst fritidsbåtar, i hamnen. Denna påverkan kommer som idag även i framtiden vara störst under sommarmånaderna. Befintlig färjeförbindelse mellan Byxelkrok och Oskarshamn antas bestå under sommartid även i framtiden, och den föreslagna utvecklingen stödjer detta.

Natur- och kulturmiljö

Utvecklingen av Byxelkroks hamn kan innebära både positiv och negativ påverkan på kulturmiljö och landskapsbild. I kulturmiljöutredningen bedöms hamnen tåla förändringar förutsatt att dessa sker med hänsyn till områdets karaktär och kulturvärden och att förändringar kring pir, bryggor, sjöbodas, med mera sker med mycket stor försiktighet. Detta har varit en grundläggande förutsättning för planprogrammet. Tillkommande bebyggelse tros kunna stärka kulturmiljöer då de anpassats till den befintliga karaktären och getts lämpligt läge och utformning. Planförslagets utvecklingsprinciper bedöms därför ge positiva effekter på kulturmiljön och landskapsbild. Detta förutsätter att riktlinjer befästs i detaljplaneskedet genom reglering av exempelvis byggnaders placering, omfattning och utformning.

Kulturmiljön kring Byxelkroks centrum utpekas som *”särskilt känslig för ytterligare exploatering eller andra förändringar”*. För att stärka centrum och kopplingen till havet anses en varsam förtätning vara positiv om särskild hänsyn tas till kulturvärdena. Planförslagets utveckling kring Byxelkrok centrum bedöms därför inte påverka kulturmiljön negativt.

Sociala förhållanden

Viktiga sociala aspekter är bland annat hur väl vardagslivet fungerar och vilka möjligheter som finns till sysselsättning, sociala funktioner och aktiviteter. Detta påverkas bland annat av utbud av service såsom vård, handel och restauranger, närhet till kollektivtrafik, friluftsliv med mera.

Planprogrammet föreslår en utbyggnad av sjöbodas och annan bebyggelse med handel och restauranger i Byxelkroks hamn. Utifrån detta antas antalet verksamheter och arbetstillfällen öka något. Detta bedöms också ge förutsättningar för att serviceutbudet i Byxelkrok bibehålls och i viss mån förbättras. Det kan i sin tur leda till att det finns större möjligheter att bli permanentboende.

Medverkande tjänstemän

Programhandlingen har upprättats av Josefin Axén och Anders Nilsson på Tengbom Arkitekter.

Kommunledningsförvaltningen

Åsa Bejemar
Planarkitekt

Magnus Karlsson
Miljöstrateg

Anders Magnusson
Tillväxchef